

[A. M. Hansen.]

Men hvad nu end Venstre ønsker, at der skal tales om i den kommende Valgkampagne, saa kommer Partiet dog til at rette sig efter, at Valget udskrives som Følge af Grundlovsændringen og derfor ogsaa bliver saa omfattende, at baade Folketing og Landsting skal fornyes. Ogsaa her vil Venstre utvivlsomt møde sin store Skuffelse, naar det gaar ud til Valg i den Tro, at der i Befolkningen ingen Interesse er for en ny Grundlov. Vi har aldrig lagt Skjul paa, at Grundloven af 1915 var et større Skridt fremad mod Folkestyret og den lige og almindelige Valgret end den Grundlovsændring, der nu skal gennemføres. Grundloven af 1915 betød det store Brud med en lang og tung Tid, hvor Folkets Mening blev tilsidesat, og den betød Valgret for Kvinderne og Privilegiernes Fjernelse; men selv om 1915-Grundloven bærer vort Partis bedste Navne og Glæden over, hvad der dengang naaedes, var oprigtig ogsaa for vort Partis Vedkommende, saa betød den dog for os ikke det endelige Maal: at faa de unge med i højere Grad. At gøre Rigsdagen til et umiddelbart Udtryk for Folkeflertallet og Folkeviljen maatte for os være det næste, vi stræbte efter. Nu staar vi over for Opnaaelsen af vore Ønsker og Krav, og derfor glæder Det radikale Venstre sig til at være med, naar det sidste Tag skal tages. Mærkeligt er det, at mange af dem, der var Modstandere af Grundlovsændringen i 1915, nu ogsaa er Modstandere af den nye Forfatning, og nu vil de absolut beholde den, de ikke kunde lide i 1915.

Man skal se, det gaar saadan, at naar der er gaaet nogle Aar, efter at vi har faaet den nye Forfatning, vil ogsaa de, der i Dag er sure og vrantne, være godt tilfredse med den. En ny Forfatning er ikke i sig selv et Maal, der, engang naaet, opfordrer til at slaa sig til Ro. En ny Forfatning kalder paa nye Opgaver. Folkestyret og Folkeoplysningen hører sammen. Derfor kræver en ny Forfatning med større Frihed og større Ansvar, at der udføres et Oplysningsarbejde i Befolkningen.

Naar Kravet om Folkestyre er saa stærkt forankret i det danske Folk, er det efter min Mening, fordi vi har haft den Lykke, at efterhaanden som Frihedsgoderne blev Folkets Eje, fulgte de af en Fremgang i Folkeoplysningen. Med Bondefrigørelsen fulgte Skoleanordningen af 1814, der betød et stort Skridt fremad i almindelig Folkeoplysning. Med Junigrundloven fulgte Folkehøjskolerne, der betød et nyt Fremstød og modnede det danske Folk til at

anvende sine Evner og Kræfter i Kampen for at vinde den tabte Junigrundlov tilbage. Med Husmandsbevægelsen fulgte et nyt Krav om mere Oplysning. Da Arbejderbevægelsen tog den stærke Vækst, fulgte ogsaa et vældigt Oplysningsarbejde. Saa-dan kunde man blive ved, og nu, da vi staar i Begreb med at gennemføre den nye Forfatning, hvor Folkestyret bygges helt ud, sker dette Haand i Haand med et nyt Fremstød i Folkeoplysningens Arbejde. Den nye Skolelov, de nye Love om Ungdommens Undervisning og Dygtiggørelse viser, at denne Linie vil fortsættes. Dette gør, at vi her i vort Land med Tro og Tillid kan bygge videre paa Folkestyrets Grund.

Nogle Steder i Verden gaar man andre Veje, og visse Foreteelser kunde tyde paa, at man fra enkelte Sider vil prøve paa at føre disse fremmede Systemer ind paa dansk Grund. Men om disse nye Partier nok saa meget smykker sig med Navne som „Dansk“, „National“ og „Samling“, vil de ikke faa Fodfæste her i vort Land. Den sunde danske Vælgerbefolkning skal nok paa Valgdagen vise dem hen, hvor de hører hjemme, nemlig i Ubemærketheden. Det kan ogsaa i et Folk som vort se ud, som om der er meget, der skiller, ikke mindst nu, da vi staar over for et Valg, hvor ikke mindre end 11 Partier vil søge at samle Vælgerens Tilslutning til hver sin politiske Opfattelse; men der er heldigvis ogsaa meget, som samler. Jeg tænker bl. a. paa adskillige Love, der dog er gennemført med Tilslutning fra Oppositionspartierne.

Jeg tænker endvidere paa de fælles Kræfter, som rører sig i vort Folk, og som i alvorlige Stunder har ført alle frelst gennem Prøvelser og Farer. Endelig, og ikke mindst, tænker jeg paa det nordiske Samarbejde, som er i stadig Udvikling og har været det, ikke mindst i de 10 Aar, hvori mit Parti har deltaget i Regeringsansvaret. Denne Udvikling betragter jeg som et lyst Tegn i en ellers mørk Tid, og jeg tilsiger mit Partis bedste Medvirken til, at denne Udvikling Nordens Lande imellem, fortsat kan styrkes, ligesom jeg ønsker tilføjet, at Det radikale Venstre fortsat ønsker at støtte de Kræfter Verden over, som trods alt ikke har opgivet Haabet om større Fordragelighed og Forstaaelse paa det mellemfolkelige Omraade.

Jeg sagde før, at jeg ikke tror, at de mange nyopdukkende Partier vil faa Tilslutning. Jeg ser med Fortrøstning paa, at det store Flertal af det danske Folk vil bygge videre paa Demokratiets og Folkestyrets Grund. Paa denne Grund staar Det